

Підсумовуючи, варто ще раз звернути увагу, що з-поміж головних рис хорошого викладача варто назвати: по-перше, високий рівень вимогливості до себе і до студента. По-друге, ця вимогливість має бути «помножена» на високопрофесійність знань. По-третє, необхідним є значний життєвий досвід і життєві традиції, які дозволяють викладачам бути не лише носіями знань, а й носіями соціально-творчих цінностей, які дозволяють молодій людині, студенту чи аспіранту отримувати завдяки спілкуванню не тільки професійні знання, але й розуміння та усвідомлення багатьох соціально життєвих цінностей.

Список використаних джерел:

1. Власова О. І. Педагогічна психологія : навч. посібник. К. : Либідь, 2005. 400 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посібник. К. : Академія, 2009. 616 с.
3. Кулик І. С. Русова про педагогічні погляди Г.Сковороди. *Наук. вісн. Чернів. ун-ту*. Чернівці. 2003. Вип. 177. С. 91-95.
4. Педагогіка : Підручник. К. : Знання-Прес, 2004. 445 с.
5. Сухомлинський В. А. Не тільки розумом, але і серцем... М., 1986.
6. Юнина Е. А. Педагогическая риторика. Пермь : ПОИПКРО, 1995.

Гавриш Олег Степанович

здобувач вищої освіти

*другого (магістерського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету*

Науковий керівник:

Пріснякова Людмила Макарівна

*кандидат психологічних наук, доцент,
завідувач кафедри психології*

Дніпровського гуманітарного університету

**ОСОБЛИВОСТІ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ В УМОВАХ
ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ**

Анотація. Початок військової агресії з боку російської федерації 24 лютого 2022 року і нанесення ракетних ударів по території України, спонукали до запровадження тимчасового припинення навчання на всіх рівнях освіти. Після двотижневої перерви, починаючи з березня продовжено навчання в дистанційному форматі. Хоча всі навчальні заклади мали досвід дистанційного навчання через пандемію, навчання в умовах війни виявило свої особливості. Під час війни в Україні заклади вищої освіти а особливо охорони здоров'я залишаються окремою військовою ціллю. Крім того є

міграція в інші країни внаслідок війни викладацького складу та здобувачів вищої освіти (ЗВО).

Ціль. Висвітлити досвід організації дистанційного навчання в ВПНЗ «Дніпровський гуманітарний університет» під час війни та проблеми, які були виявлені під час занять.

Матеріали і методи. Заняття проводились згідно розкладу з обов'язковими синхронною та асинхронною частинами, а організаційна складова забезпечувала їх зв'язок. Асинхронний компонент був організований за допомогою системи управління дистанційним навчанням (СУДН) «Moodle» шляхом відповіді на задані практичні та семінарські завдання інструментами СУДН Moodle. Крім того, студенти мають змогу пройти підсумкові тести до тем. Синхронну складову дистанційного навчання було реалізовано за допомогою відеоконференцій Zoom, а саме лекції які проводяться згідно розкладу. У зв'язку з пандемією COVID-19, ВПНЗ «Дніпровський гуманітарний університет» мав налагоджений механізм організації дистанційного навчання. Проте активні бойові дії на території України призвели до додаткових перешкод. Відсутність достатніх ресурсів для задоволення фізіологічних потреб обмежувала можливості студентів навчатися, оскільки, на думку А. Маслоу [3], задоволення базових потреб є важливим для ефективної пізнавальної діяльності. Звуки сирен повітряної тривоги вимагали перервати онлайн-частину і спуститися в бомбосховище. Хронічний дефіцит реалізації базових потреб призводив до порушення емоційного стану і, як наслідок, перешкоджав ефективному опрацюванню та запам'ятовуванню матеріалу. Ефективному навчанню також заважає відсутність стабільного Інтернету та перебування в різних часових поясах, а також участь студентів у волонтерській діяльності заважала їм брати участь у навчальному процесі та зосереджуватися на ньому [2]. Як і за часів карантину через COVID-19, онлайн-освіта складалася з синхронної та асинхронної частин, пов'язаних через організаційну складову. Проте активні військові дії та постійна загроза авіаударів створили додаткові перешкоди: проблеми з безпекою під час навчання, емоційний стан студентів та викладачів, проблеми з інтернетом, відключення електроенергії та перебування в різних часових поясах.

Основною перешкодою у дистанційному навчанні є недостатній рівень розвитку цифрової компетентності здобувачів перших курсів, а також невеликої кількості викладачів, які в силу обставин непереборної сили опановують цифрові платформи не так швидко як потребує освітній процес. В зв'язку з цим відділом НМВ запроваджуються заходи спрямовані на навчання щодо отримання навичок роботи з дистанційними системами навчання.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу [1] заняття в університеті проводяться згідно розкладу з обов'язковим використанням синхронної та асинхронної складових. Окремо ми виділили організаційну складову, щоб краще організувати дистанційне навчання. Блок-схема структури навчального процесу наведена в таблиці 1.

Блок-схема структури навчального процесу

Організаційна складова

Офіційний сайт Університету

- Розклад занять (посилання для зв'язку з викладачем через платформу Zoom).
- Силабуси навчальних дисциплін.
- Розклад сесій.
- Робочі навчальні плани.
- Графік освітнього процесу.

Moodle сторінка університету

- Інструкція для студентів та викладачів по роботі з СУДН Moodle

Куратори груп

- Комунікація зі студентами та викладачами за допомогою соціальних мереж.

Відділ НМВ

- Координація, організація та контроль діяльності кафедр та інститутів Університету з питань організації освітнього процесу та реалізації освітньо-професійних програм згідно з принципами академічної доброчесності та якості освітньої діяльності.

Асинхронна складова

Moodle сторінка освітньої програми, курсу, форми навчання.

- Перелік освітніх програм та дисциплін.
- Тематична папка для кожного заняття з методичними рекомендаціями, відео на YouTube (відповідне до теми), тестом (з обмеженням часу).

Синхронна складова

Відеоконференція Zoom

- Проведення лекційних занять згідно розкладу.
- Обговорення різних аспектів теми (найважливіших, складних).

Висновок. Для ефективної організації освітнього процесу та якісного надання освітніх послуг, є потреба в підвищенні мотивації викладачів з опанування навичок роботи з інструментами та технологіями навчання у дистанційному форматі.

Список використаних джерел:

1. Положення про організацію освітнього процесу Дніпровського гуманітарного університету. DOI: https://dgu.edu.ua/files/images/documents/nmv/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%9E%D0%9E%D0%9F_2020%2B%2B.pdf
2. Khaniukov OO, Smolianova OV, Shchukina OS. DISTANCE

LEARNING DURING THE WAR IN UKRAINE: EXPERIENCE OF INTERNAL MEDICINE DEPARTMENT (ORGANISATION AND CHALLENGES). *Scientific and practical journal*. 2022 № 23(3) DOI: 10.21802/artm.3.23.134

3. SPARK . Піраміда потреб Маслоу: пояснюємо простими словами. DOI: <https://sparkmedia.com.ua/piramida-potreb-maslou/>

4. Rajab KD. The effectiveness and potential of E-learning in war zones: an empirical comparison of face-to-face and online education in Saudi Arabia. 2018. DOI: <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2018.2800164>

Кобзева Ірина Миколаївна

*директорка навчально-методичного центру забезпечення якості освіти
Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної
освіти» ДОР*

ЗДОРОВІ ТА БЕЗПЕЧНІ СТОСУНКИ: ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬСТВА СЕРЕД ПІДЛІТКІВ

Свобода від насильства – одне з основних прав людини. Насильством щодо дитини є усі форми домашнього насильства (психологічне, фізичне, сексуальне та економічне), а також тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості, економічне насильство, сексуальні дії, а також слова та вирази, що принижують честь та гідність людини чи є погрозами.

За насильство щодо дитини законодавством України передбачена цивільно-правова, адміністративна та кримінальна відповідальність. Залежно від наслідків для потерпілої сторони застосовуються норми Цивільного кодексу, Кодексу про адміністративні правопорушення чи Кримінального кодексу України, а також ЗУ «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та ЗУ «Про охорону дитинства». Відповідальністю за такі дії може бути штраф, громадські/виправні роботи, арешт, обмеження/позбавлення волі. Утім від різних форм насильства страждають як жінки, так і чоловіки, дівчата та хлопці. Факти насильства і жорстокості щодо дітей викликають особливе занепокоєння.

Поняття «насильство» та «жорстоке поводження» часто застосовують як синоніми. Як соціальні явища, вони, дійсно, тісно взаємопов'язані. Проте, важливо розуміти відмінності між ними. Визначення поняття «жорстоке поводження з дитиною» надається в ст. 1 Закону України «Про охорону дитинства» та ст. 3 Порядку взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів та установ під час забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, зокрема таких, що можуть загрожувати їхньому життю та здоров'ю (Постанова КМУ від 3 жовтня 2018 р. № 800):

Насильство завжди здійснюється з наміром отримати певний ефект, а жорстоке поводження може мати в основі цілком позитивні наміри. Мають